

SAKSPAPIR

SAMORDNING AV AETAT, TRYGDEKONTOR OG SOSIALTJENESTEN (NOU 2004:13) - UTTALELSE

Dokumentinformasjon:

Saksbehandler: Reidun Trones Vikan Tlf: 70 16 28 22 E-post: postmottak@alesund.kommune.no	ArkivsakID: 2004003857 JournalID: 2004034600 Arkiv: K1-024	Avgjøres av: Velferdskom.
---	---	---

Politisk behandling:

Organ: KOMITÉ FOR VELFERD, HELSE OG OMSORG	Møtedato: 21.10.2004	Sak nr. 071/04
---	--------------------------------	---------------------------------

Vedlegg:

1. Høring av NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsforvaltning – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver, datert 08.07.2004.
2. Kap 10 fra NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsforvaltning – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver – Utvalgets anbefalinger
3. Uttalelse fra KS datert 21.09.2004

Utrykte dokumenter i saken:

NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsforvaltning – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver.

Saksopplysninger:

Regjeringen Bondevik II satte ned et utvalg til å utrede ulike organisasjonsmodeller for samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver. Dette utvalget -Rattsø-utvalget - har lagt fram sin innstilling i NOU2004:13 som er sendt bl a til kommunene som høringsinstans med høringsfrist 1.november 2004.

Utvalget tar de politiske målene for arbeids- og velferdslinjen som gitt: Flere i arbeid og aktiv virksomhet – færre på trygd og sosialhjelp, men en mer brukerrettet og effektiv forvaltning. Arbeids- og velferdsforvaltningens hovedoppgaver kan iflg utvalget skisseres tilnærmet slik:

1. Ansvar for tjenester og økonomiske ytelser knyttet til arbeidsledighet, utstøting av arbeidslivet og redusert arbeidsevne.
2. Ansvar for alderspensjoner, familieytelser, helserefusjoner og andre inntektsoverføringer.
3. Ansvar for et sosialt sikkerhetsnett for dem som faller utenfor de rettighetsbaserte stønadsordningene.

Staten har ansvaret for oppgavene under punkt 1 og 2 – kommunene for punkt 3.

Utvalgets hovedbegrunnelse for omorganisering av velferdsforvaltningen ligger i behovet for langt sterkere fokusering på arbeid. Forslaget innebærer store endringer i forholdet mellom dagens aetat og trygdeetat ved at det foreslås opprettet en statlig etat for arbeid og inntekt og en statlig pensjonsetat.

Den statlige etaten for arbeid og inntekt skal ha følgende arbeidsoppgaver: arbeidsformidling, kvalifisering, attføring, reaktivisering av uføretrygdde, oppfølging av sykemeldte, innsats overfor enslige forsørgere og intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv. I tillegg inngår en rekke ytelser til livsopphold som dagpenger ved arbeidsledighet, sykepenger, tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon, attføringspenger, rehabiliteringspenger og overgangsstønad.

Den statlige pensjonsetaten skal ha ansvar for pensjonsytelser som alderspensjon, barnepensjon og krigspensjon, diverse familieytelser som barnetrygd, kontantstøtte, fødselsstønad og underholdsbidrag, og diverse helserefusjoner og andre administrative oppgaver i forbindelse med medisinsk behandling.

Etter forslaget skal kommunen fortsatt ha ansvaret for det sosiale sikkerhetsnettet og økonomisk sosialhjelp, men det foreslås å innføre en ny arbeidssøkerstønad for personer som er arbeidssøkende, basert på behovet for å kvalifisere for arbeid og ikke på opptjente rettigheter.

Utvalget foreslår at de nye enhetene selv må utforme en førstelinjetjeneste og en kontorstruktur som ivaretar hensyn til tilgjengelighet, kompetanse og behov for samarbeid med andre instanser. Utvalget mener at arbeidsetatens førstelinjetjeneste så langt som mulig må samlokaliseres med sosialtjenesten, og at det ellers er viktig å utvikle gode samarbeidsløsninger. Det pågår stor forsøksvirksomhet på dette området i en del kommuner, men de færreste har pågått lenge nok til at det kan foreslås entydige løsninger. Så langt viser disse prosjektene at det er store utfordringer knyttet til fullmakter, personvern, dataløsninger mv som må løses for å få til reell forenkling av samarbeid/-lokalisering.

Vurdering:

Utvalgets hovedbegrunnelse for omorganisering av velferdsforvaltningen synes å ligge i behovet for langt sterkere fokusering på arbeid. Vi mener derfor at alle arbeidsrelaterte tjenester og ytelser må samles i en organisasjon, og da synes det unaturlig at økonomisk sosialhjelp holdes utenfor. Vi mener hovedpoenget med den nye arbeids- og inntektsetaten må være at den omfatter all midlertidig inntektssikring, samtidig som den har et helhetlig ansvar for å bidra til å få flest mulig mennesker ut i inntektsgivende arbeid av ulike slag. Vi mener sosialhjelp, dagpenger, arbeidssøkerstønad, attføring, midlertidig uføretrygd osv. må sees i sammenheng, slik at "kasteball"-effekter reduseres eller elimineres, og slik at ikke systemer kan virke mot hverandre. Saksbehandlerne i arbeids- og inntektsetaten vil ha de helhetlige virkemidler som er nødvendige som arbeidstreningstiltak, kurs, utplasseringer og andre

muligheter for å få folk inn (igjen) i arbeidslivet. En slik samordnet arbeids- og inntektsetat bør kunne etablere gode samarbeidsrelasjoner til kommunen, hva enten dette gjelder boliger eller rustiltak, hjemmetjenester, kommunalt barnevern, helsetjenester osv.

Begrunnelsen for samordningen er fordelene med å se alle arbeidsrelaterte tjenester og ytelser i sammenheng som utvalget har pekt på og begrunnet. Dette vil bli langt vanskeligere å gjennomføre dersom økonomisk sosialhjelp ikke integreres. Det blir også vist til at tidligere samarbeidsavtaler på systemnivå har hatt begrenset effekt. Dette er også vår erfaring.

I utredningen er det uttrykt frykt for at statlig sosialhjelp vil føre til større samlede utbetalinger enn med dagens ordning. Vi mener at en mer helhetlig og tverrfaglig forvaltning vil lykkes i målsettingen med å få flere ut i arbeid.

Utvalget synes å legge vekt på at økonomisk sosialhjelp er underlagt lokal politisk styring. Vi mener dette i liten grad gir utslag etter at det ble fastsatt statlige veiledende normer for økonomisk sosialhjelp. Vi kan her vise til at klientene i stor grad får medhold i sine klagesaker til fylkesmannen dersom de kommunale normene avviker i vesentlig grad fra statens veiledende normer. I den grad de avviker er de vanligvis lavere enn de statlige normene, hovedsaklig begrunnet i svak kommuneøkonomi og ikke i brukernes behov.

Muligheten for å utøve skjønn gjennom sosialtjenesteloven synes også å ha veid tungt for utvalget. Vi mener at skjønn utøves også i dag på profesjonelt grunnlag og uten lokal politisk styring basert på lovmessig grunnlag og faglig kompetanse. Slik vi ser det har det i praksis ingen betydning om skjønnet utøves av statlig eller kommunalt ansatte. I en integrert etat vil skjønnet bli utøvd mer tverrfaglig og dermed også mer betryggende for brukerne.

Dersom økonomisk sosialhjelp fortsatt skal være et kommunalt ansvar, mener vi det blir vanskelig å finne en avgrensning mellom hvem som er "reelt" arbeidssøkende og hvem som ikke er det. Vi ser i dag en forskyvning mellom etatene mht denne problematikken. Det vil også være mindre brukervennlig at det fortsatt skal være 3 etater.

Uansett hvordan denne arbeids- og inntektsetaten plasseres – som kommunal eller statlig etat – må en sikre at det lokale og demokratisk baserte engasjementet for sosialpolitikken, og for å se ulike lokale virkemidler i sammenheng, ikke blir svekket. Det er av største betydning at den statistikken og de data som utvikles om velferdsutviklingen i den enkelte kommune, kan nyttiggjøres av kommunen til å gjennomføre en helhetlig og forebyggende planlegging, og til å iverksette helhetlige tiltak i lokalmiljøene. En reell styrking av arbeidslinja forutsetter nettopp en evne til å nyttiggjøre seg et sett lokale virkemidler i sammenheng, og utnytte lokale fortrinn og muligheter.

Økonomiske konsekvenser:

Kan gi økonomiske konsekvenser på sikt, avhengig av Stortingets vedtak.

Juridiske konsekvenser:

Ingen

Andre driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

Kan gi driftsmessige konsekvenser på sikt, avhengig av Stortingets vedtak.

Konklusjon med begrunnelse:

Velferdskomiteen avgir uttalelse i tråd med innstillingen.

Rådmannens innstilling:

Ålesund kommunes velferdskomite avgir følgende høringsuttalelse til NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsordning:

1. Velferdskomiteen finner at utvalget har utført et meget grundig arbeid. Grunnlagsmaterialet er meget omfattende, men gir allikevel god oversikt over dagens tjenester. Utredningen gir en god analyse over fordeler og ulemper med dagens organisering og hvilke utfordringer vi står overfor.
2. Forslaget om å etablere en ny, felles arbeids- og inntektsetat for å styrke arbeidslinja, støttes prinsipielt, men velferdskomiteen mener primært at en slik samordning også må inkludere all økonomisk sosialhjelp etter lov om sosiale tjenester. Bare på denne måten kan man sikre en mer helhetlig tjeneste for brukerne, og slik styrke arbeidslinja.
3. Alternativt går velferdskomiteen inn for utvalgets tilråding om at kommunen fortsatt skal ha ansvar for økonomisk sosialhjelp. En forutsetning for en slik tilråding er at det blir innført en ny statlig arbeidssøkerstønad som omtalt i innstillingen basert på behovet for å kvalifisere for arbeid og ikke på opptjente rettigheter.
4. Det foreslås at alle inntektssikringsordningene utredes med sikte forenkling og bedre bruk av insentiver i forhold til målsettingen om flere i arbeid og færre på trygd og sosialhjelp. Svært mange av dem som mottar økonomisk sosialhjelp i Ålesund, får det som supplement til en trygdeytelse. Alle trygdeytelsene bør være på et slikt nivå at de gir en tilstrekkelig inntektssikring. Ved å tilrettelegge for dette, vil svært mange klienter unngå å måtte forholde seg til 2 etater.
5. Forslaget om å opprette en ny organisasjon for pensjoner familie ytelser og helserefusjoner, støttes.
6. Velferdskomiteen er enig i at det må arbeides for en felles førstelinje med samarbeid og evt samlokalisering, og at det uavhengig av om sosialtjenesten forblir kommunal eller ikke, må være tydelige føringer for en slik tjeneste. Dette innebærer at praktiske og lovmessige hindringer som informasjonsutveksling og IKT-problematikk må løses
7. Den nye arbeids- og inntektsetaten må organiseres slik at det lokale og kommunalpolitiske engasjement sikres og styrkes, og at lokale virkemidler innen bl.a. arbeidsmarkedet, næringslivet, boligmarkedet og helse- og sosialtjenestene kan sees i sammenheng, og forsterke effekten av arbeidslinja.
8. Dagens sterke forvaltningskultur i velferdsforvaltningen må omformes til en langt mer brukerrettet forvaltning. Dette er en lang og krevende prosess. Vår oppfatning er at en blanding av ansatte fra flere tidligere etater vil være et viktig grunnlag for utvikling av en mer brukerrettet organisasjonskultur.

Velferdskomiteens vedtak

21.10.2004

Som rådmannens innstilling.

Forslag:

Grethe W. Bjørlo (A) fremmet følgende alternative forslag:

Pkt 2 og 3 går ut og erstattes med nytt pkt. 2

Forslaget om å etablere en ny, felles arbeids- og inntektsetat for å styrke arbeidslinja, støttes. Velferdskomiteen går inn for utvalgets tilråding om at kommunen fortsatt skal ha ansvar for økonomisk sosialhjelp. En forutsetning for en slik tilråding er at det blir innført en ny statlig arbeidssøkerstønad som omtalt i innstillingen basert på behovet for å kvalifisere for arbeid og ikke på opptjente rettigheter.

Votering:

Pkt. 1:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 og 3: (Nytt pkt 2)

Alternativ votering:

Bjørlos forslag

4 stemmer

Rådmannens innstilling

7 stemmer og er vedtatt.

Pkt. 4 – 8:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

RETT UTSKRIFT

Dato: 27.10.04

Sign.: Marit Wæverstrand